

MRF 2022.259

Vestre Landsrets dom af 14. november 2022, 5. afd., sag BS-40639/2021-VLR
(Marie Kathrine Nielsen, Stig Glent-Madsen og Jette Uhrenholt (kst.))

A (adv. Jes Weyhe Grønbæk) mod E (adv. Anders Tourlin Kolte ved adv. Jacob Gleie) og C (adv. Jens Egsgaard)

Landmænd var ikke erstatningsansvarlige for skader på markveje som følge af pløjning for tæt ved vejene. Afvist, at vejen skulle tilbageføres, så den ikke overskred skel, da der ikke var afholdt forudgående skelforretning, jf. udstykningslovens § 38. Vejret anerkendt.

Sagen vedrørte private markveje, som dels løb øst-vest langs matrikel cc og aa (i det følgende benævnt grøn vej), og som dels løb i nord-syd langs matrikel bb og matrikel aa (i det følgende benævnt rød vej). Grøn vej var i det væsentligste placeret på matrikel cc, som var ejet af A. Rød vej var i det væsentligste placeret på matrikel aa, som var ejet af boet efter B, der under sagen for landsretten overgik til E. C havde alene været forpagter af landbrugsjorden på matrikel aa, og forpagtningsaftalen var ved sagens begyndelse ophørt. På foranledning af A blev der i januar 2016 holdt møde med Favrskov Kommune angående rød vej. Baggrunden for mødet var en henvendelse fra A om problemer på rød vejs nordlige del på matrikel aa, ejet af boet efter B. Problemerne bestod i, at skråningen langs den østlige del af markvejen var så stejl, at den ikke længere kunne bære vejens trafik. Der var på mødet enighed om, at A skulle istandsætte vejen for den del, hvor der var skråning, og afholde alle udgifter hertil. A påbegyndte istandsættelsesarbejdet af rød vej som aftalt, men under arbejdet mente A, at nogle af de betonbrokker, som A havde placeret på skråningen var blevet fjernet, hvilket gav anledning til, at A anlagde sag mod boet efter B og C, hvor A nedlagde påstand om (1) anerkendelse af vejret i henhold til aftale på mødet med kommunen samt påstand om, (2) at boet efter B og C, in solidum, subsidiært hver for sig skulle betale omkostningerne 28.000 kr. ved at genetablere rød vej i overensstemmelse med parternes aftale under mødet den 13. januar 2016, og (3) at boet efter B og C, in solidum, subsidiært hver for sig skal betale omkostningerne 108.000 kr. ved at genetablere grøn vej. Boet efter B tog bekræftende til genmæle for den første påstand, påstod frifindelse for de to andre påstande og nedlagde selvstændig påstand om, at A var forpligtet til for egen regning at tilbageføre den øst/vestgående markvej,

så den ikke overskred skellet til matrikel aa. Under sagen blev der udmeldt syn og skøn, der bl.a. konkluderede, at betonstykkerne ikke var egnet til at bygge skråning med, og at der i øvrigt ikke var noget, der indikerede, at rød vej var begyndt at skride eller var overbelastet. Endvidere fremgik af skønserklæringen, at det på ældre luftfotos kunne ses, at grøn vej havde haft et lige forløb parallelt med skellet langs matrikel aa. Af skønserklæringen fremgik endvidere, at vejens forløb i 2010 ændrede sig således, at sydsiden af vejen blev flyttet mod syd, og at der formentlig blev kørt fyld på vejen umiddelbart før luftfotoet fra 2010 blev optaget. Det fremgik af skønserklæringen, at vejens overskridelse af skel skete på en strækning på ca. 130 meter, og at den maksimale overskridelse var 1 meter. Byretten fandt ikke, at A havde godtgjort, at B eller C havde forvoldt skade på rød vej, herunder har ødelagt relevant istandsættelsesarbejde udført af A, eller at B eller C på noget tidspunkt havde pløjet ind over skel eller på anden måde har beskadiget den del af grøn vej, som lå på A's jord. Samtidig udtalte byretten, at der ikke forelå oplysninger om, at B på noget tidspunkt havde accepteret, at A udvidede grøn vej ind over skel til matrikel aa. Herefter frifandt byretten boet efter B og C for de af A nedlagte betalingspåstande. Boet efter B's påstand om, at vejen skulle tilbageføres, blev afvist, da der efter udstykningslovens § 38 ikke kan anlægges retssag, førend skelforretning har fundet sted, og dette ikke var sket. A indbragte sagen for landsretten, hvor boet efter B var afsluttet, og at arving E indtrådte i sagen. A fastholdt sine påstande om, at E og C skulle dømmes in solidum, subsidiært hver for sig til at betale omkostningerne til at genetablere rød vej (påstand 1) og omkostningerne til at betale for genetableringen af grøn vej (påstand 2). Landsretten lagde efter forklaringerne og de fremlagte billeder til grund, at

MRF 2022.259

der fra B's mark var pløjet tættere på markvejene, men fandt ikke, at dette kunne tillægges afgørende betydning for de nedlagte påstande, da det ikke fandtes bevist, at B og/eller C havde

beskadiget eller ødelagt de to omhandlede markveje ved at pløje ind i dem eller i øvrigt har ødelagt allerede foretaget istandsættelse. Landsretten stadfæstede derfor byrettens dom.

RETTEEN I RANDERS DOM

afsagt den 8. oktober 2021

Sag BS-8667/2018-RAN

A
(advokat Jes Weyhe Grønbæk)

mod

Boet efter B (advokat Anders
Tourlin Kolte) og

C
(advokat Jens Vilhelm Lykke Egsgaard)

Denne afgørelse er truffet af dommer Jacob Svenning Jønsson.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen drejer sig om en tvist angående brug, vedligehold og genetablering af en privat markvej.

Påstand 1

Sagsøgeren, A, har som påstand 1 påstået, at sagsøgte 1, boet efter B, og sagsøgte 2, C, skal anerkende, at A har vejret ad den markvej, der er udlagt på matr.nr. aa, og som forløber i nord/sydgående retning mellem matr.nr. bb og matr.nr. aa, i overensstemmelse med parternes aftale under mødet den 13. januar 2016, jfr. referat af mødet, bilag 4. (Rød vej, jfr. bilag C til landinspektør Lars Gorm Andersens erklæring af 14. maj 2019).

Sagsøgte 1, boet efter B, har taget bekræftende til genmæle over for påstand 1.

Sagsøgte 2, C, har over for påstand 1 påstået frifindelse.

Påstand 2

Sagsøgeren, A, har som påstand 2 påstået, at sagsøgte 1, boet efter B, og sagsøgte 2, C, in solidum, subsidiært hver for sig skal betale omkostningerne 28.000 kr. ved at genetablere den i påstand 1 nævnte markvej på matr.nr. aa i overensstemmelse med parternes aftale under mødet den 13. januar 2016 jfr. referat af mødet, bilag 3. (Rød vej, jfr. bilag C til landinspektør Lars Gorm Andersens erklæring af 14. maj 2019).

Sagsøgte 1, boet efter B, har over for påstand 2 påstået frifindelse.

Sagsøgte 2, C, har over for påstand 2 påstået frifindelse.

Påstand 3

Sagsøgeren, A, har som påstand 3 påstået, at sagsøgte 1, boet efter B, og sagsøgte 2, C, in solidum, subsidiært hver for sig skal betale omkostningerne 108.000 kr., ved at genetablere markvejen på matr.nr. cc. (Grøn vej, jfr. bilag C til landinspektør Lars Gorm Andersens erklæring af 14. maj 2019).

Sagsøgte 1, boet efter B, har over for påstand 3 påstået frifindelse.

Sagsøgte 2, C, har over for påstand 3 påstået frifindelse.

Sagsøgte 1, boet efter B, 's selvstændige påstand over for sagsøgeren, A

Sagsøgte 1, boet efter B, har påstået at sagsøgeren, A, tilpligtes at anerkende, at A er forpligtet til for egen regning at tilbageføre den øst/vestgående markvej, der ligger i den sydligste del af matr.nr. dd, således at vejen ikke overskrider skel til matr.nr. aa.

Sagsøgeren, A, har over for denne påstand påstået afvisning.

Subsidiært har sagsøgeren, A, påstået frifindelse.

Sagsøgte 1, boet efter B, 's selvstændige påstand over for sagsøgte 2, C

Sagsøgte 1, boet efter B, har påstået, at sagsøgte 2, C, tilpligtes at friholde Boet efter B for ethvert beløb, inklusiv renter og sagsomkostninger, som boet efter B måtte blive idømt at betale til A.

Sagsøgte 2, C, har over for denne påstand påstået frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Sagen drejer sig om den private markvej, som dels løber øst-vest langs matr.nr. cc og aa (i det følgende benævnt grøn vej), og som dels løber i nord/syd langs matr.nr. bb og matr.nr. aa (i det følgende benævnt rød vej). Grøn vej er i det væsentligste placeret på matr.nr. cc, mens rød vej i de væsentligste er placeret på matr.nr. aa.

Ejendommen matr.nr. aa ejes af boet efter B, som efter det oplyste i efteråret 2015 bortforpagtet landbrugsjorden på ejendommen til C.

Ejendommene matr.nr. bb og cc ejes af A.

Der blev den 13. januar 2016 afholdt et møde mellem A og B angående rød vej. På mødet deltog endvidere advokat G (G), som var advokat for B, og ingeniør Mette Tribler (MT) fra Favrskov Kommune. Der blev i forbindelse med mødet foretaget en besigtigelse af rød vej.

Af brev af 10. maj 2016 fra Favrskov Kommune fremgår:

" ...

Referat af møde 13. januar 2016 vedr. markvejs tilstand

MT indledte mødet med at fortælle, at baggrunden for mødet var en henvendelse fra A om problemer med den nordlige del af markvejen på matrikel aa. Problemerne bestod i, at skråningen langs den østlige side af markvejen var så stejl, at den ikke længere kunne bære vejens trafik.

MT oplyste, at i henhold til Privatvejsloven, er de vejberettigede ansvarlige for, at en vej er i god og forsvarlig stand i forhold til færdsdens art og omfang (i dette tilfælde markvej til landbrugsmaskiner).

MT oplyste, at de vejberettigede skal afholde udgifter til istandsættelse i forhold til deres brug af vejen.

A, G og B var enige om, at A og B er eneste vejberettigede til markvejen.

MT oplyste, at hun ikke kunne tage stilling til ting der tidligere er sket, men kun til hvad der fremadrettet skal ske.

MT forklarede hvordan proceduren vil være, hvis kommunen skal lave en kendelse på vejens istandsættelse. Kommunen vil gennemføre en skriftlig høringsprocedure af de vejberettigede, og herefter vil kommunen lave et forslag til en afgørelse om istandsættelse, som de vejberettigede har mulighed for at komme med bemærkninger til. Bemærkningerne vil blive behandlet, og et forslag til en endelig afgørelse vil blive forelagt Teknik og Miljøudvalget. Den endelige afgørelse vil herefter blive udsendt til de vejberettigede med 4

ugers klagefrist til Vejdirektoratet. Herefter er kendelsen om istandsættelse gyldig. Favrskov Kommune vil i en sag som denne forestå istandsættelsen, for de vejberettiges regning, da det vurderes, at de to parter ikke selv kan blive enige om en istandsættelse.

Konklusion:

Der var enighed om, at lade eksisterende betonfundament fra tidligere elmast blive stående, som fixpunkt for vejen.

Der var enighed om, at vejen istandsættes på den del hvor der er skråning. Det vil sige fra betonklods og cirka 45 meter langs markvej mod syd, som vist på vedhæftede skitse.

Der var enighed om, at A istandsætter den omtalte vejstrækning og afholder alle udgifter hertil.

B oplyste, at han eller hans forpagter ikke benytter den omtalte markvej.

Der var enighed om:

- at foden af den fremtidige skråning ved betonfundamentet vil være beliggende cirka 0,9 meter ude i marken, målt fra den østlige side af betonfundamentet (midt for). Dette svarer til, at foden af skråningen rykkes cirka 0,2 meter ud i marken, i forhold til de nuværende forhold (se også foto 4).
  - at hvor niveauforskellen er størst mellem markvej og dyrket mark (ved den nuværende rævegrav) rykkes foden af skråningen cirka 0,5 meter ud i marken (se også foto 3).
  - at cirka 45 meter syd for betonfundament er markvej og skråning i samme niveau. Her er der ikke længere skråning langs vejen (se foto 1 og 2).
  - at der ikke skulle slå græs på skråningen langs markvejen samt at der ikke skulle anvendes ukrudtsbekæmpelse på skråningen.
- ..."

Der er mellem parterne enighed om, at den aftale, som blev indgået den 13. januar 2016, alene vedrører rød vej.

Den 27. oktober 2017 besigtigede ingeniør Mette Tribler igen markvejen, og hun udarbejdede i den forbindelse et notat af 8. november 2017. Af dette notat fremgår følgende:

"Besigtigelse af markvej bag D-vej 35, Hadsten

Trafik og Veje har fredag 27. oktober 2017 besigtiget markvejen beliggende på matr. aa.

A, D-vej 35, var til stede ved besigtigelsen.

Ved besigtigelsen kunne det konstateres, at afstanden fra betonfundamentet til foden af skråningen var omkring 50 cm. Se nedenstående foto, som er taget 27. oktober 2017. A4-arket har en længde på 30 cm.

I henhold til referatet fra møde den 13. januar 2016, dokument nr. 710-201613621, blev det aftalt, at der skulle være en afstand på 90 cm fra betonfundamentet til skråningsfoden.

(...)

Ved besigtigelsen kunne det videre konstateres, at der generelt var pløjet tættere på skråningen, end der var ved besigtigelsen i januar 2016.

I henhold til referat fra møde d. 13. januar 2016 blev det aftalt, at skråningsfoden generelt skulle rykkes ud i marken. Af nedenstående foto, som er taget 27. oktober 2017 ses skråningen. Fotoet er taget fra nord mod syd.

(...)

Ved besigtigelsen kunne det konstateres, at der lå en del betonfliser, betonfyld eller andet der ligner vejfyld langs den private markvej, som forløber øst/vest på matr. cc [grøn vej]. Se fotos næste side fra 27. oktober 2017.

..."

Sagen blev anlagt den 13. marts 2018.

Af skønserklæringen af 8. maj 2019 fra Ole Bondrop fremgår:

" ...

Spørgsmål 1:

Skønsmanden bedes oplyse, om den i sagen omhandlede markvej, der løber i nord/sydgående retning mellem matr.nr. bb og matr.nr. aa (markeret med rød tusch), henligger i overensstemmelse med den aftale, parterne har indgået, jfr. mødereferat dateret 10. maj 2016 fra Favrskov Kommune, sagens bilag 4, herunder om vejen er istandsat i overensstemmelse med det i bilaget anførte.

Svar på spørgsmål 1:

Svaret er benægtende.

Det skønnes, at skråningen omtalt i bilag 4, side 2 ikke henligger som aftalt i sagens bilag 4.

På skønssforretningen skønnes skråningsfoden beliggende samme sted eller tættere på vejen/mastefundament end angivet på foto 3 og foto 4 i bilag 4. Den i notatet aftalte ændring med en forøgelse af skråningen ud i marken ses ikke.

Skråningen er flere steder stejl og ujævn. Derudover henligger gamle stumper af betonrør, betonfliser samt betonbrokker i skråningstoppen.

Bilag 4 beskriver ikke nærmere hvorledes selve vejen/kørespor i øvrigt skulle istandsættes.

Selve markvejen (køresporene) skønnes dog i øvrigt vedligeholdt og i god stand.

Spørgsmål 2:

Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende, bedes skønsmanden oplyse, hvorledes udbedring kan ske og hvad dette må antages at koste.

Svar på spørgsmål 2:

Udbedring af skråningsanlægget kan ske ved tilkørsel og udlægning af fyld/råjord, således skråningsanlægget øges til det i bilag 4 beskrevne.

Gamle stumper af betonrør, betonfliser samt betonbrokker i skråningstoppen kan enten fjernes eller indbygges i skråningsanlægget inden udlægning af fyldjord.

Det udlagte materiale komprimeres let og afrettes. Der foretages ikke græssåning eller andet på skråningen.

Arbejdet skønnes at kunne udføres med en traktor med tipvogn samt en rendegraver.

Omkostninger i forbindelse med ovenstående arbejder skønnes overslagsmæssigt at kunne beløbe sig til ca. 8.000,- kr. inkl. moms.

Spørgsmål 3:

Skønsmanden bedes oplyse, om den i sagen omhandlede markvej, der løber i øst/vestgående retning mellem matr.nr. cc og aa (markeret med grøn tusch), henligger på en sådan måde og er i en sådan stand, at den kan anvendes til kørsel med landbrugsmaskiner, der benyttes i moderne landbrugsdrift.

Skønsmanden bedes ved besvarelsen oplyse, om det ser ud til, at der er pløjet ind i vejen.

Svar på spørgsmål 3:

Markvejen skønnes at henligge i god stand og vedligeholdt til færdsdens art og omfang.

Vejen ligger generelt i terræn eller en smule over og der ses umiddelbart ikke tegn på, at der er pløjet ind i vejen. Hvor vejen ligger en smule over terræn ses generelt meget små skråningsanlæg.

På strækningen omtalt i sagens bilag 4 ligger vejen op til ca. 1 meter over det østlige terræn. Køresporene ligger på samme strækning mere end ca. 1 meter fra skråningstoppen. Da vejen er i brug og skønnes at henligge jævnt på strækningen uden sætninger, skønnes der umiddelbart ingen eller begrænset risiko for udskridning af skråningsanlægget som følge af tryk fra køretøjer.

I de nære markarealer op mod vejen ses både mod nord og syd materialer fra vejfyld som fx teglstumper og mindre brokker. På en mindre del af strækningen ses i det sydlige markareal større brokker/rester af betonbelægningssten samt asfalt. Da vejen henligger i en lige strækning på stedet, skønnes det ikke at der for nyligt er pløjet ind i vejen.

Spørgsmål 4:

Såfremt vejen ikke henligger på en sådan måde og er i en sådan stand, at den kan anvendes til kørsel med landbrugsmaskiner, der benyttes i moderne landbrugsdrift, jfr. spørgsmål 3, bedes skønsmanden oplyse, hvorledes udbedring kan ske, og hvad dette må antages at koste.

Svar på spørgsmål 4:

Spørgsmål 4 besvares ikke jf. besvarelsen på spørgsmål 3.

Spørgsmål IA:

Skønsmanden bedes oplyse, hvorvidt der kan konstateres udskridninger eller lignende af skrænten i kanten af vejen.

Såfremt skønsmanden besvarer dette bekræftende, bedes skønsmanden oplyse, hvor der kan konstateres udskridninger og hvad disse må antages at skyldes.

Svar på spørgsmål IA:

Der kunne på skønsforretningen ikke konstateres udskridninger eller lignende af skråninger langs markvejene.

Markvejene ligger generelt i terræn eller op til ca. 0,3 meter over de tilstødende markarealer. Den nord/sydgående markvej ligger i den nordøstlige ende af markvejen (ved mastefundamentet omtalt i bilag 4) på en strækning af ca. 45 meter samt lokalt i den sydøstlige ende af samme markvej op til ca. 1 meter over terræn. Selve køresporene i markvejen ligger dog skønsmæssigt mere end 1 meter længere mod vest, hvorfor trykfordelingen fra vejen ikke skønnes at ramme skråningen.

Spørgsmål IB:

Skønsmanden bedes oplyse, hvorvidt vejen med den nuværende forløb og skråning er tilstrækkelig stabil til den forudsatte brug.

Svar på spørgsmål IB:

Svaret er bekræftende.

Vejens nuværende forløb samt skråninger skønnes stabile til den forudsatte brug.

Spørgsmål 1C:

Skønsmanden bedes oplyse og udspecificere, hvorvidt vejens forløb, vedligeholdelse, fremkommelighed mv. måtte have ændret sig fra mødereferatet af 10. maj 2016 (med tilhørende billeder) og frem til skønsforretningen.

Svar på spørgsmål 1C:

Sagens bilag 4 med mødenotat af den 10. maj 2016 inkl. tilhørende billeder omhandler alene den nord/sydgående markvejs nordlige ende på en strækning af ca. 45 m.

Det skønnes ikke muligt ud fra referatet, billederne eller det på skønsforretningen konstaterede at fastlægge om vejens forløb, vedligeholdelse eller fremkommelighed generelt har ændret sig siden d. 10. maj 2016.

Med baggrund i billederne og det på skønsforretningen konstaterede på den nordlige del af den nord/sydgående markvej (omkring mastfundamentet) skønnes det, at vejens forløb, vedligeholdelse og fremkommelighed på denne strækning er nogenlunde svarende til forholdene den 10. maj 2016.

..."

Af skønserklæringen af 14. maj 2019 fra Lars Gorm Andersen fremgår:

" ...

Spørgsmål 1:

Den sagkyndige bedes kortlægge den markvej, der er udlagt på matrikelnummer aa, og som løber i nord-/sydgående retning mellem matr.nr. bb, og matr.nr. aa, ligesom skellet mellem førnævnte to matrikelnumre ønskes afsat.

Svar på spørgsmål 1:

Undertegnede skønsmand har den 16. april 2019 og den 24. april 2019 (samme dag som skønsforretningen) udført besigtigelse og opmåling af de nævnte veje og skelforhold. Resultatet af målingerne fremgår af Bilag B, som også viser seneste luftfoto fra 2018. Vejene har jeg døbt Rød vej og Grøn vej iht. farverne på skønsskemaet

Skellene er indlagt efter bedste evne. Der findes ingen oplysninger med mål til skellene, så de vigtigste oplysninger om skellets placering og udformning fås fra de gamle matrikelkort. Bilag A viser det originale matrikelkort gældende fra 1865, som er det kort, der ligger til grund for det nuværende digitale matrikelkort. De to skel skal ifølge matrikelkortet være rette linjer. Ved fastlæggelse af skellet, har jeg desuden brugt forholdene på stedet, nye og ældre luftfotos og deklARATION om højspændingsledning fra 1965.

Deklarationen viser at masten, hvor vi i dag kan se fundamentet, står på matr. nr. aa. Fundamentet fra højspændingsmasten er vist som en lille rød firkant på bilagene.

Rød vej findes i matrikelkortet og er en privat fællesvej, som i følge matrikelkortet ligger på matr. nr. aa.

Vejen er benævnt som en 6 alen vej i det gamle matrikelkort. 6 alen svarer til 3,77m. Den anførte bredde betyder ikke at vejen skal være 6 alen, eller har været 6 alen bred da matrikelkortet blev tegnet – det betyder blot, at det var den gængse bredde for en markvej på den tid. (der skelnes mellem markveje på 6 alen, byveje på 12 alen (7,53m) og hovedveje på 20 alen (12,55m)) Jeg har målt vejens bredde til mellem 3.1m og 3.6m

Grøn vej findes ikke i matrikelkortet, og den er derfor ikke nogen officiel adgangsvej for nogen ejendomme – vejen er blot en intern markvej, som ejeren har valgt at anlægge for at kunne komme rundt til sine jorde. Der er derfor heller ingen oplysninger om vejens beliggenhed eller bredde. Vejen bredde er målt til mellem 3.5m og 4m.

På Bilag B, C, D og E, som viser opmålingen sammen med luftfotos fra forskellige årstal, ses at vejenes forløb har været stort set uændrede siden 1954. Bilag B viser som sagt seneste luftfoto fra 2018, Bilag C viser luftfoto fra 2010, Bilag D viser luftfoto fra 2008 og Bilag E viser luftfoto fra 1954, som er det ældste tilgængelige luftfoto.

Spørgsmål 2:

Efter ovennævnte opmåling/kortlægning anmodes den sagkyndige om at oplyse og eventuelt beregne, om en del af vejen er beliggende på ét eller flere af de omhandlede matrikelnumre

Svar på spørgsmål 2: Rød vej

Vejen har på matrikelkortet (Bilag A) et helt lige forløb med et skarpt 90 graders sving mod syd. I de gamle kort vises veje ofte på denne måde, men i den virkelige verden vil vejene have blødere kurver – hvilket også er tilfældet her – specielt taget i betragtning af landbrugsmaskinerne kun er blevet større og har brug for mere plads til at dreje. Vejen ligger derfor som den kan forventes under de givne forhold, og vejen ligger på den største del af strækningen på aa, men kommer ind på bb i begge ender. Mod nord kommer vejen en lille smule over skellet mod bb – dette skyldes antageligt at man har lavet et lille sving for at komme udenom masten. Mod syd overskrider vejen skellet mod bb med op til 2 vejbredder i selve svinget, men dette er simpelthen en nødvendighed for at kunne dreje.

Grøn vej

Denne interne markvej ligger på cc langs skellet mod aa. På ældre luftfotos (Bilag D og E) ses at vejen har et lige forløb parrallet med skellet. Men i 2010 ændres vejens forløb – sydsiden af vej bliver flyttet mod syd – se Bilag C. Der er formentligt blevet kørt fyld på vejen umiddelbart før dette luftfoto er optaget, som også tydeligt kan ses på Bilag C, hvor vejen er meget lys to steder. Overskridelse af skel sker på en strækning på ca. 130m og den maksimale overskridelse er 1m.

..."

Af supplerende skønserklæring af 26. november 2019 fra Ole Bondop fremgår:

" ...

Spørgsmål SS 1:

Syns- og skønsmanden bedes oplyse, hvad det vil koste at bringe vejen (nordsyd) i den stand og med det forløb, som der i bilag 4, jfr. skitse bilag 4, side 3 og foto 1 - 4, side 4 og 5 er anført, at der er enighed om:

..."Der er enighed om, at lade eksisterende betonfundament fra tidligere elmast blive stående, som fixpunkt for vejen."

"Der var enighed om, at vejen istandsættes på den del hvor der er skråning. Det vil sige fra betonklods og cirka 45 meter langs markvej mod syd, som vist på vedhæftede skitse" ...

"Der var enighed om:

- at foden af den fremtidige skråning ved betonfundamentet vil være beliggende cirka 0,9 meter ude i marken, målt fra den østlige side af betonfundamentet (midt for). Dette svarer til, at foden af skråningen rykkes cirka 0,2 meter ud i marken, i forhold til de nuværende forhold (se også foto 4).
- at hvor niveauforskellen er størst mellem markvej og dyrket mark (ved den nuværende rævegrav) rykkes foden af skråningen cirka 0,5 meter ud i marken (se også foto 3)." ...
- ....
- ..."at der ikke skulle slå græs på skråningen langs markvejen ..."

Syns- og skønsmanden bedes ved besvarelsen oplyse, hvorledes udbedring bør ske. Det bedes ved besvarelsen lagt til grund, at vejen skal anvendes til sædvanlige landbrugsmaskiner, der vejer op til 50 tons.

Svar på spørgsmål SS 1:

Bilag 4 er et mødereferat dateret den 10. maj 2016 og beskriver, at vejen istandsættes på den del af strækningen (cirka 45 meter), hvor der er skråning. Referatet beskriver alene, at skråningsfoden skal rykkes ud i markarealet.

Referatet beskriver ikke nærmere hvorledes skråningens fremtidige anlæg skal være eller hvorledes vejen eventuelt i øvrigt skal istandsættes. Det er derfor skønnet, at der ikke skal ændres på vejens forløb eller placering.

Udbedring af skråningsanlægget skønnes at kunne ske ved tilkørsel og udlægning af velegnet fyld eller råjord, således der etableres det i bilag 4 beskrevne skråningsanlæg, herunder at skråningsfoden flyttes som skitseret. Skråningstoppen ændres ikke.

Det udlagte materiale komprimeres under udlægningen og afrettes, således den nye skråning fremstår stabil.

Arbejdet skønnes at kunne udføres med en traktor med tipvogn, alternativt en lastbil med sidetip samt en rendegraver.

Omkostninger i forbindelse med ovenstående arbejder skønnes overslagsmæssigt at kunne beløbe sig til i alt ca. 28.000,- kr. inkl. moms.

Spørgsmål SS 2:

Syns- og skønsmanden bedes oplyse, om der ved besigtigelsen kunne konstateres vejrabatter i begge sider af både den nord-sydgående vej og af den østvestgående vej.

I benægtende fald bedes skønsmanden oplyse, hvorledes etablering af vejrabatter bør ske, og hvad dette må antages at koste.

Svar på spørgsmål SS 2:

Ved skønsforretningen kunne der generelt konstateres vejrabatter på størstedelen af vejstrækningen.

Rabatternes bredde varierende en del over hele strækningen og var stedvis meget minimal. Rabatterne bar generelt præg af den omkringliggende markdrift. Flere steder kunne der konstateres materialer som skønnes at stamme fra vejopbygningen i den dyrkede del af marken.

Etableringen af en fast vejrabat i begge sider af vejen kan ske ved, at der ikke pløjes/dyrkes tættere på nærmest hjulspor end minimum 0,5 m. Det bør sikres, at rabatten er fast, velkomprimeret og eventuelt muldbelagt.

Arbejdet skønnes at kunne udføres med en rendegraver, gravemaskine eller tilsvarende. Det skønnes ikke nødvendigt med tilkørsel af materialer, der påregnes at være til stede på arealerne. Arbejdet skønnes overslagsmæssigt at kunne udføres for i alt ca. 11.500,- kr. inkl. moms.

Spørgsmål SS 3:

Syns- og skønsmanden bedes oplyse, om der på billederne bilag 8, 9 og 10 fremtræder vejrabatter i begge sider. Syns- og skønsmanden bedes ved

besvarelsen oplyse, om der er pløjet ind i den vej og eller vejrabat, der er vist på billederne.

Svar på spørgsmål SS 3:

Der ses ikke vejrabatter i begge sider af vejen på alle billederne på bilag 8, 9 og 10. Vejrabatterne er generelt af svingende bredde.

På billede 2, bilag 9 skønnes det, at der er pløjet ind i vejkanten og vejrabatten er helt bortpløjet.

På billede 2, bilag 10 skønnes det, at der er pløjet ind i vejrabatten.

Spørgsmål SS 4:

Syns- og skønsmanden anslår i sit svar på spørgsmål 2 istandsættelsesomkostningerne til kr. 8.000. Syns- og skønsmanden bedes oplyse, om udgiften er fastlagt med udgangspunkt i vejens eksisterende forløb. Syns- og skønsmanden bedes endvidere oplyse, om det måtte give anledning til en ændret besvarelse, hvis vejen ligger ikke 1, men 1,5 m over terræn. Syns- og skønsmanden bedes endvidere oplyse, om det måtte give anledning til en ændret besvarelse, hvis vejen skal anvendes til 50 t tunge landbrugsmaskiner.

Svar på spørgsmål SS 4:

Det skal bemærkes, at der beklageligvis er en indtastningsfejl i den oprindelige skønserklæring ved besvarelsen af spørgsmål 2. Ved besvarelsen af spørgsmål 2 er udbedringsomkostningerne skønnet til 8.000,- kr. Dette beløb skulle rettelig have været 28.000,- kr.

Besvarelsen er foretaget med udgangspunkt i vejens eksisterende placering.

Volumen af den nødvendige påfyldningsmængde er skønnet ud fra det på skønsforretningen synlige samt beskrivelsen i mødereferatet, bilag 4. Der er skønnet en gennemsnitlig højdeforskel af vejforløbet på den berørte strækning i forhold til markarealet.

Hvis vejen ligger højere over det tilstødende markareal end skønnet, vil dette forhold naturligvis påvirke påfyldningsmængderne og dermed øge prisen på det samlede arbejde.

Der er ved besvarelserne i skønstemaet og det supplerende skønstema forudsat, at vejen allerede bruges af landbrugsmaskiner, hvorfor der ikke er indregnet supplerende arbejder.

Ved skønsforretningen skønnes det, at vejen henlå i god stand, i et stabilt niveau og uden store hjulspor. Det skønnes med baggrund heri, at vejen ikke har været overbelastet.

..."

Af supplerende skønserklæring af 30. maj 2020 fra Ole Bondrop fremgår:

" ...

Spørgsmål SS 5:

Syns- og skønsmanden anfører i svaret på spørgsmål SS 1 og SS 4, at besvarelsen af de stillede spørgsmål hviler på et skøn om, at der ikke er ændret i vejforløb og placering.

Det fremgår af sagens bilag 4, at den nord-sydgående vej med det eksisterende betonfundament som fixpunkt skal bygges op således, at foden af skåningen - i forhold dens beliggenhed og udseende ved kommunens besigtigelse i 2016, jfr. skitsetegningen i bilag 4, - rykkes henholdsvis 0,2m og 0,5m ud i marken, jfr. foto 3 og foto 4 til bilag 4. Dette medfører efter sagsøgers opfattelse, at også vejen flyttes tilsvarende.

Syns- og skønsmanden bedes oplyse og beskrive, hvorledes vejen kan flyttes tilbage til denne beliggende og forløb og i etableres i en stand, så vejen kan anvendes til sædvanlige landbrugsmaskiner, der vejer op til 50 tons, herunder gyllevogne og mejetærsker med en bredde på 4,25 m fra yderside dæk til yderside dæk, og hvad dette må antages at koste.

Svar på spørgsmål SS 5:

Med forudsætningen om, at det ikke kun er skråningen, men at selve vejen/vejkassen skal sideflyttes på den i bilag 4 omtalte strækning, vil omfanget af arbejdsmængde og omkostninger i forhold til tidligere besvarelser af spørgsmål SS 1 og SS 4 være anderledes.

Det forudsættes, at der alene skal arbejdes på vejens østlige side på strækningen omtalt i bilag 4. Der er ikke indregnet opbrydning eller fjernelse af den eksisterende markvej på vejens vestlige side. Forudsætningen medfører således, at vejens samlede bredde på strækningen øges med de i bilag 4 nævne 0,2-0,5 meter.

Udbedringen skønnes at kunne ske ved udgravning for ny sideudvidet vejkasse. Opbygningen skønnes at kunne ske med tilkørte egnede materialer som fx knuste betonmaterialer.

De opgravede materialer skønnes at kunne genanvendes til indbygning i skråningsanlægget mod markarealet. Herudover skønnes det nødvendigt at tilkøre egent jord/muld til færdiggørelse af skråningsanlægget.

Omkostningerne i forbindelse med ovenstående arbejder skønnes overslagsmæssigt at kunne beløbe sig til i alt ca. 47.000,- kr. inkl. moms.

Spørgsmål SS 6:

Syns- og skønsmanden anfører i svaret på spørgsmål SS 4, at "Der er ved besvarelserne i skønstemaet og det supplerende skønstema forudsat, at vejen

allerede bruges af landbrugsmaskiner, hvorfor der ikke er indregnet supplerende arbejder." Det er sagsøges opfattelse, at de i sagen omhandlede veje i deres nuværende stand ikke kan anvendes til sædvanlige landbrugsmaskiner, der vejer op til 50 tons, herunder gyllevogne og mejetærsker med en bredde på 4,25 m fra yderside dæk til yderside dæk.

Syns- og skønsmanden bedes derfor på grundlag af de sagen foreliggende billeder (bilag 2-5, 7-10, 13 og bilag 14 (nyt bilag) og en visuel (gen) besigtigelse foretage en selvstændig faglig vurdering af, om vejene kan bære de nævnte maskiner, og herefter oplyse om denne vurdering medfører en ændret besvarelse af tidligere svar, herunder særligt svarene på spørgsmål SS 2 og SS 4. Svaret bedes anført særskilt for den 2 veje herunder i hvilket omfang omkostningerne eventuelt måtte indgå i besvarelsen af spørgsmål SS5. Svarende bedes begrundet.

Svar på spørgsmål SS 6:

Skønsmanden foretog onsdag d. 6. maj 2020 en visuel besigtigelse, se evt. fotos på bilag A.

Det konstateres, at vejene generelt optræder uden væsentlig sporkørsel og men nu dog med en del græs/bevoksning mellem hjulsporene. Langs den øst-vestlige gående vej (grøn vej jf. sagens bilag 1) er der tydelige spor af vejkassematerialer i markarealet mod syd på en stor del af strækningen og der ses nu ingen eller begrænset vejrabat mod syd. Vejens/køresporenes bredde ses generelt mindre end 4 meter. Vejen ligger generelt højere end markarealet mod syd.

På den nord-sydlig gående vej (rød vej jf. sagens bilag 1) ses vejens/køresporenes bredde generelt mindre end 4 meter, men med vejrabatter i begge sider.

Med det konstaterede skønnes den øst-vestlige vej ikke længere at være egnet til kørsel med landbrugsmaskiner med sporbredder på op til 4,25 m. Dette er en ændring i forhold til situationen på skønsforretningen, der blev afholdt d. 24. marts 2019 og giver derfor anledning til justering af besvarelsen af spørgsmål SS 2.

Etablering af en fast og kørestabil vejrabat langs den øst-vestlige gående vej (grøn vej jf. sagens bilag 1) i vejens sydside skønnes at kunne ske med tilkørsel af velegnet fyldmateriale for at skabe en nødvendig sidestøtte til den eksisterende vejkasse. Rabatten bør etableres i minimum 0,5-1,0 meters bredde på hele strækningen.

Omkostningerne i forbindelse med ovenstående arbejder skønnes overslagsmæssigt at kunne beløbe sig til i alt ca. 108.000,- kr. inkl. moms.

Arbejderne beskrevet under besvarelsen på spørgsmål SS 5 for ændringen af vejforløbet af den nordsydgående vej (rød vej jf. sagens bilag 1) og omkostningerne hertil er ikke indeholdt i ovenstående.

Spørgsmål SS 7:

Syns- og skønsmanden oplyser i svaret på spørgsmål SS2, at arbejdet med etablering af vejrabatter skønnes at kunne udføres for i alt ca. kr. 11.500 inkl. moms. Syns- og skønsmanden anfører endvidere, at de nødvendige materialer skønnes at være til stede på arealerne.

Syns- og skønsmanden bedes oplyse, hvorledes den nævnte udgift fordeler sig mellem de to veje.

Syns- og skønsmanden bedes ved besvarelse oplyse, om – og i givet fald i hvilket omfang – omkostningen til etablering af vejrabat for den nordsydgående vej (rød vej) indgår i de anslåede udbedringsomkostninger i henhold til svaret på spørgsmål SS 4 (og spørgsmål 2) samt spørgsmål SS 5 og

6.

Syns- og skønsmanden bedes endvidere ved besvarelsen oplyse, hvilke materialer, der eventuelt skal tilføres, og hvilke materialer, der skønnes at være på stedet.

Svar på spørgsmål SS 7:

Den under svaret på spørgsmål SS 2 nævnte udgift repræsenterer alene omkostningerne for etablering af en vejrabat på den øst-vestgående vejs (grøn vej jf. sagens bilag 1) sydlige side i forhold til det på skønsforretningen d. 24. marts 2019 konstaterede.

Omkostningerne til etablering af skråningsanlæg/vejrabat for den nordsydgående vej (rød vej jf. sagens bilag 1) på strækningen beskrevet i notatet, sagens bilag 4, er oplyst under besvarelsen af spørgsmål SS 4. Der er heri ikke indregnet omkostninger til etablering af rabatter på den øst-vestgående vejstrækning.

Omkostningerne forbundet med en sideflytning af den nord-sydgående vej samt etablering af skråning/rabat på strækningen nævnt i bilag 4 fremgår af svaret på spørgsmål SS 5. Der er heri ikke indregnet omkostninger til etablering af rabatter på den øst-vestgående vejstrækning.

Den under svaret på spørgsmål SS 6 nævnte udgift repræsenterer alene omkostningerne for etablering af en vejrabat på den øst-vestgående vejs sydlige side efter besigtigelsen foretaget d. 6. maj 2020 og med de i spørgsmålet fastsatte forudsætninger.

Der skønnes behov for tilførsel af egnet fyldmateriale for henholdsvis vejkasse samt sidestøtte/rabat.

Fyldmaterialer til vejkassen skønnes at kunne være materialer som fx knuste sorterede og velgradueret materialer af fx beton eller tegl, stabil grus eller tilsvarende.

Fyldmaterialer til sidestøtte hvor vejen ligger i påfyldning skønnes at kunne være materialer som fx stabil grus eller knuste sorterede og velgradueret materialer af fx beton eller tegl.

Fyldmaterialer til sidestøtte hvor vejen ligger i afgravning eller i niveau med omkringliggende markareal skønnes at kunne være materialer som fx stabil grus, knuste sorterede og velgradueret materialer af enten beton eller velegnet komprimerbar råjord.

Afdækning af sidestøtten, rabatter og skråninger skønnes at skulle foretages med muldjord, som til dels vurderes at være til stede på markarealerne.

Spørgsmål SS 8:

Idet der henvises til billederne bilag 8, bilag 9 (nord-syd) samt bilag 10 og bilag 14 (Nyt bilag) (østvest) og til, at Syns- og skønsmanden i svaret på spørgsmål SS 3 anfører, at der er pløjet ind i vejkanten og vejrabatten, bedes syns- og skønsmanden oplyse, om markvejene på billederne skønnes at henligge i god vel vedligeholdet stand.

Svar på spørgsmål SS 8:

Svaret er benægtende.

De på bilagene viste markveje/hjulspor skønnes at henligge i god vel vedligeholdet stand. Dog skønnes vejrabatterne fleres steder ikke at være i god vel vedligeholdet stand og på dele af den samlede vejstrækning ses vejrabatterne at mangle helt.

De dårligt vedligeholdte og til dels manglende vejrabatter medfører en stor sandsynlighed for brud/skader på markvejene/hjulsporene ved belastning. Risikoen skønnes størst i de områder, hvor hjulsporene ligger højere (i påfyldning) end de tilstødende markarealer.

Det høje græs mellem hjulsporene på billederne indikerer, at vejene kun anvendes i begrænset omfang.

..."

Forklaringer

A har forklaret, at han landmand, og at han tidligere tidlige har været entreprenør. I dag har han forpagtet sin landbrugsjord ud. Han købte sin gård i 1986. Han ejer den jord, som grøn vej ligger på. Han ejer jorden lands rød vej.

Han har marker, som ligger længere ude, og adgangsvejen fra gården til disse marker går først via grøn vej og dernæst via rød vej. Rød vej lå på B's jord.

A har forklaret om rød vej, at han i august 2015 tog billederne på ekstrakten side 38-39, som viser rød vej. Kampestenene, som ses på nogle af billederne, havde han lagt ud for at sikre skråningen ned mod marken. Han lagde stenene om morgenen, og om aftenen var de væk. Han kontaktede herefter kommunen og bad om en vejsynsforretning. Den 13. januar 2016 kom Mette Tribler fra Favrskov Kommune ud og så på vejen. Tilstede under vejsynsforretningen var også B, som ejede jorden, som rød vej lå på, og advokat G, som var advokat for B. På mødet indgik B og han den aftale, som ses på ekstrakten side 40-41 (bilag 4). På mødet blev det aftalt, at han (A) havde lov til at istandsætte og vedligeholde rød vej, herunder etablere en skråning, som gik lidt ud i marken, som kunne støtte vejen. De aftalte ikke, hvornår han skulle udføre arbejdet. Det kunne han selv bestemme. I sommeren 2016 kørte han nogle betonbrokker ud på skråningen langs rød vej. Noget tid senere hørte han, at brokkerne var blevet smidt op midt på vejen. Han kørte ud og tog de billeder, som ses på ekstrakten side 45 (bilag 5). Det i sommeren 2016, og han stod og skulle på ferie. A's forpagter skulle snart i gang med at høste, og forpagteren skulle derfor bruge vejen til kornkørsel. Han skrev samtidig brevet, som ses på ekstrakten side 47 til advokat G. Advokaten svarede, at forholdet ville blive bragt i orden, men der skete ikke noget. Stenen blev ikke flyttet, og derfor flyttede han selv stenen tilbage på skråningen langs marken, inden han tog på ferie. Da han kom hjem på ferie, var markerne blevet høstet. Han så da, at brokkerne igen var blevet flyttet, og denne gang var de blevet smidt på ovre på hans mark, hvilket ses på billederne på ekstrakten side 47. Billederne på ekstrakten side 47 tog han i juli eller i august 2016. Han blev sur, og han ringede igen til advokat G. En søndag-formiddag tog advokat G og han ud i marken, hvor de sammen så på forholdene. Advokaten lovede at få fat i maskinstation, som straks kunne lægge brokkerne tilbage. Herefter kom der en maskinstation, som for B's regning flyttede brokkerne tilbage på skråningen langs rød vej. Da han (A) i efteråret 2016 var ude i marken, konstaterede han, at der fra B's mark langs rød vej var pløjet ind i skråningen. Brokkerne, som maskinstationen havde flyttet tilbage, var nu væk. Der lå dog nogle få brokker tilbage, som var kastet op fra skråningen, og som nu lå langs vejen. Billederne på ekstrakten side 48-49 viser det, som han så i efteråret 2016. Han kontaktede derfor Mette Tribler fra kommunen. Mette Tribler sagde, at kommunen ikke kunne gøre noget ved, at naboen havde ødelagt skråningen. I oktober 2017 kom Mette Tribler dog ud og besøgte rød vej, og hun lavede herefter det notat, som ses på ekstrakten side 54. Han har nu fire gange påbegyndt istandsættes af rød vej, herunder etablering af en støtteskråning langs vejen. Han er hver gang blevet chikaneret. De eneste, som han har nået at gøre, er at køre de kampesten og de betonbrokker, som ses på billederne ud på en del af skråningen. Han har endnu

ikke kørt jord på skåningen. Han har endnu ikke udført det arbejde, som er beskrevet i den aftale, som ses på ekstrakten side 40-41 (bilag 4). Der er ikke aftalt en tidsfrist for, hvornår han skulle udføre arbejdet. Han mener godt, at de pågældende betonbrokker kan bruges som fyld på skrænten, selvom der var tale om store betonstykker. Han ville lægge betonbrokker langs rød vej ud mod B's mark, og derefter fylde op med jord. Han nåede aldrig så langt.

A har forklaret om grøn vej, at han i oktober 2017 også fik Mette Tribler til også at se på denne vej. Vejen ses på billederne på ekstrakten side 50, side 56 og siderne 57-64. På disse billeder kan man se, hvor tæt B's forpagter har pløjet på markvejen. Rabatten er pløjet væk. Vejen er bygget op med betonsten som bund. Grøn vej har hele tiden ligget, hvor den ligger. Han har ikke flyttet vejen. Han har kun forstærket vejen. Tilbage i 1990'erne forstærkede han vejen med betonsten. Han ikke lagt sten ude i B's mark. Grøn vej blev frem til 2010 brugt året rundt. På vejen kørte store landbrugsmaskiner og lastbiler, som kørte minkmøg ud i marken. Køretøjerne vejede op mod 50 tons. Vejen er ikke blevet brugt så meget i de senere år. De har være bange for at køretøjerne skulle vælte, fordi rabatten ind mod B's mark er blevet ødelagt. A's forpagteren har i de senere år kørt en anden vej med sine landbrugsmaskiner, fordi vejen har været i dårlig stand.

C har forklaret, at han er landmand. Han driver en gård med svineproduktion og planteavl. I efteråret 2015 forpagtede han 17 hektar jord af B. B, som i dag ikke lever længere, var den gang en ældre mand på over 90 år. Han (C) forpagtede blandt andet den mark, som rød vej og grøn vej ligger langs med. Han har aldrig anvendt vejen, og forpagtningsaftalen angik kun landbrugsjorden på matrikel nr. aa.

C har forklaret om rød vej, at der i efteråret 2015 blev hældt kampesten ud i kanten af marken langs vejen. Stenen lå, så man let kunne køre i dem med mejetærskeren. Efter aftale med B fjernede han derfor kampestenene. Han var forud for denne sag ikke bekendt med mødet den 13. januar 2016 eller med det, som blev aftalt mellem A og B på mødet. Han har på et tidspunkt i 2016 fjernet det byggeaffald, som ses på ekstrakten side 45. Byggeaffaldet fjernede han fra B's mark. Der var tale om hele fortovsfliser, kloakrør og andre store genstande af beton, som var blevet tippet af ind i kornet på marken. Hvis der har været tale om etablering af en skrænt, så var arbejdet på ingen måde færdiggjort. Der var tale om byggeaffald, som var smidt inde på marken i kornet. Efter aftale med B fjernede han byggeaffaldet fra marken. Såfremt han ikke havde fjernet affaldet, inden at han høste marken, så ville han have fået ødelagt skæret på sin mejetærsker. Han skubbede byggeaffaldet over på anden side af marken. Advokat G fik herefter en maskinstation til lægge affaldet på skrænten langs vejen. Advokat G sørgede i den forbindelse for, at både vej og vejsider blev

ordnet. En del af byggeaffaldet blev kørt væk. Byggeaffaldet var på ingen måde egnet til at sikre en markvej med. Dertil var betonstykkerne alt for store. Advokat G fortalte ham, at B "gerne ville lægge låg på sagen". I forbindelse med markarbejdet i efteråret 2016 smed han med håndkraft nogle betonsten, som lå ude på marken, op langs vejen. Han pløjede ikke ind i skrænten til vejen, og han pløjede kun dertil, hvor der hele tiden havde været pløjet. Billedet på ekstrakten side 49, t.v., viser de sten, som han kastede op fra marken. Stenene lå ude på marken, og derfor flyttede han dem. Han tror, at billedet på ekstrakten side 49, t.h. viser skellet mellem vejen og A's mark.

C har forklaret om grøn vej, at A jævnlig gjorde vejen bredere, og at vejen hver gang blev udvidet ind på B's jord. B sagde til ham (C), at han skulle "holde for" og pløje helt ind til skel – ellers mistede B 30 centimeter mark hver år til A. Vejen, som burde være lige, var efterhånden lige som krum som en flitsbue. Det er hans indtryk, at A prøvede at presse vejen ind over skel. Vejen havde ikke noget at gøre på B's jord. Han tror, at det er mere end 20 år siden, at B selv stoppede med at dyrke sin jord. B's jord har siden da været bortforpagtet. Han (C) forpagter ikke længere jorden.

Ole Bondrup har som skønsmand forklaret, at han kan vedstå sine skønserklæringer. Han besigtigede vejen den 24. marts 2019 og igen den 6. maj 2020.

Ole Bondrup har forklaret om rød vej, at han ved besigtigelsen af vejen den 24. marts 2019 kunne se, at vejen blev brugt jævnlige. Græsset på vejen var ikke så højt, og der var kørespor. Da han i maj 2020 besigtigede vejen igen, lignede det, at vejen i en periode ikke havde været brugt. Græsset på vejen var da blevet højt, og der var ikke spor efter tunge landsbrugskøretøjer.

Foreholdt spørgsmål svar på spørgsmål SS3 (ekstrakten side 90) og spørgsmål SS8 (ekstrakten side 96) forklarede Ole Bondrup, at hvis man pløjer ind i rabatten, så er der en risiko for, at vejen begynder at skride. Der var intet, der indikerede, at rød vej var begyndt at skride eller var overbelastet. Hun husker ikke, om der var sket en ændring af rabatten langs rød vej fra den første besigtigelse til anden besigtigelse. Udbedringen og forstærkning af rabatten langs rød vej kan ske ved etablering af en skråning ud mod B's mark. Han vil anslå, at det vil koste 28.000 kr. at få en entreprenør til at udføre dette arbejde. Skråningsanlægget kunne udføres ved tilkørsel og udlægning af råjord. I jorden kunne man lægges mindre betonstykker eller sten. Oven på skråningen kunne man lægge noget muldjord. Hvis hjulsporene på vejen skal flyttes længere ud mod B's mark, så vil det koste 48.000 kr. Han har intet belæg for at sige, at hjulsporene på rød vej har flyttet sig.

Foreholdt spørgsmål og svar på spørgsmål SS1 (ekstrakten side 78) forklarede Ole Bondrup, at han bevarede spørgsmålet ud fra den aftale, som parterne havde indgået i bilag 4, og ud fra sin besigtigelse af forholdene på stedet i 2019. Han konstaterede, at skråningen ikke var etableret. Skråningen skulle sikre vejen. Vejens hjulspor lå dog et stykke hjul fra skråningen. Han skønnede, at den nuværende rabat og skråning godt kunne holde vejen på plads.

Forevist foto på ekstrakten side 45 (bilag 5) forklarede Ole Bondrup, at de betonelementer, som ses på billederne, ikke er egnet til at bygge en skrænt med. Betonstykkerne er alt for store til, at man kan bygge dem ind i skrænten. Betonstykkerne vil derfor skulle knuses, førend de er anvendelige til at bygge skråningen op med. Betonstykkerne kan for eksempel knuses med en frontskovl på en traktor eller med en rendegraver. Hvis de store betonstykker blot ligger i rabatten langs vejen, sikrer de ikke vejen imod at skride.

Ole Bondrup har forklaret om grøn vej, at der er sket ændringer af vejen mellem de to skønsforretninger. Han anslår, at det vil koste 108.000 kr., hvis man skal have en entreprenør til at etablere en rabat langs grøn vej ud mod B's mark. Nogle steder ligger grøn vej højere end rabatten. Bredden på grøn vej målte han nogle steder til ned mod 3½ meter. En vej skal være 4,25 meter. Han har ikke målt størrelsen på moderne landbrugsredskaber, og han kan ikke udtale sig herom. Hvis man pløjer ind i rabatten, svækker det vejens styrke.

Forevist luftfoto på ekstrakten side 72 forklarede Ole Bondrup, at hvis den røde linje markerer skellet, så ville det være nødvendigt at anlægge rabatten til vejen på B's jord. Han vil umiddelbart vurdere, at vejen på nuværende tidspunkt nogle steder allerede overskrider skellet. Han vurderer omvendt ikke, at der fra B's jord var pløjet ind på A's jord. Han så ikke noget, som indikerede, at vejen ikke på nuværende tidspunkt var i god og brugbar stand.

Parternes synspunkter

A har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

Det gøres gældende, at der er indgået en endelig og bindende aftale mellem sagsøger og sagsøgte 1 om den nord/sydgående markvejs karakterer, kvalitet, og vedligeholdelse mv. og om markvejens udstrækning og forløb, jfr. bilag 4. Dette forløb svarer i det væsentlige til forløbet i henhold til bilag C til landinspektør Lars Rohde Andersens erklæring. Det gøres gældende, at sagsøgerens vejret i henhold til matrikelkortet med videre er stadfæstet ved denne aftale (bilag 4).

Det fremgår endvidere af sagen, at vejen, der løber øst/vest (grøn vej), ligger på sagsøgers ejendom.

Det fremgår af sagens bilag og af Ole Kondrups erklæring af 30. maj 2020 at der er pløjet ind i vejene og vejrabatterne. Det må lægges til grund, at sagsøgte 2 har foretaget denne pløjning, eller at det er sket på hans foranledning, og at dette er sket ikke blot en, men flere gange. Det gøres gældende, at sagsøgte 2 er erstatningsansvarlig her de herved skete skader. Der er i realiteten tale om hærværk.

Det gøres gældende, at sagsøgte 1 som ejer har et selvstændigt ansvar for, at hans forpagter respekterer forpagtningens grænser.

Sagsøger har alene mulighed for at kræve erstatning overfor sagsøgte 2, mens sagsøgte 1 både har ret og pligt til at give sin forpagter (sagsøgte 2) pålæg om at overholde forpagtningens grænser for så vidt angår begge de i sagen omhandlede veje, herunder den aftale, der er indgået med sagsøger om den nord/sydgående markvejs. Sagsøgte 1 har således pligt til om nødvendigt ved at opsigte eller ophæve forpagtningsforholdet, for derved at sikre, at forpagtningen grænser og indgåede aftaler overholdes af forpagteren, sagsøgte 2.

Idet der henvises til sagsfremstillingen i stævningen, bemærkes, at sagsøgte 1s advokat, som det fremgår, har anerkendt, at forpagteren (sagsøgte 2) havde beskadiget den nord/syd gående vej efter at den var blevet istandsat af sagsøger. Sagsøgte 1 har således anerkendt sit ansvar.

Det gøres gældende, at begge de sagsøgte er erstatningsansvarlige for de skete skader, hvilket indebærer, at de er solidarisk ansvarlige og har pligt til in solidum at erstatte omkostningerne ved at retablere de ødelagte veje og vejskråninger/rabatter.

Til støtte for frifindelsespåstanden overfor sagsøgte 1s selvstændige påstand gøres det gældende, at den øst/vestgående vej har været beliggende, som den er (var inden sagsøgte 2 pløjede den delvist op) i hvert fald siden 1954, jfr. Lars Gorm Andersens erklæring. Det gøres derfor gældende, at sagsøgte 1 må tåle dette forløb, selvom vejen i beskedent omfang overskrider matrikelgrænsen. ..."

A har under hovedforhandlingen den 10. september 2021 over for boet efter B's selvstændige påstand fremsat påstand om afvisning. A har til støtte herfor anført, at der ikke kan anlægges retssag om skels beliggenhed, før der er afholdt en skelforretning, jf. lov om udstykning og anden registrering i matriklen § 38.

Boet efter B har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

Ad påstand 1)

Indledningsvist bemærkes, at B på intet tidspunkt har bestridt A's vejret.

I den forbindelse henvises til skrivelsen af den 3. marts 2017 (bilag 12), hvori B "fuldt ud anerkender" vejretten. Således anerkender B fortsat A's vejret, som anført i påstand 1, og som anført i aftalen indgået under mødet den 13. januar 2016. I den forbindelse bemærkes, at det skal have omkostningsmæssige konsekvenser for A, at han - på trods af en fuld anerkendelse - har nedlagt en anerkendelsespåstand overfor B, som aldrig har været en tvist.

Ad påstand 2 og 3)

Det gøres overordnet set gældende, at sagsøgte 1 ikke har foretaget nogen handlinger der har ødelagt eller beskadiget markvejen, ligesom der ikke foreligger nogen som helst dokumentation herfor. Pålæggelse af erstatningsansvar overfor sagsøgte 1 kræver et erstatningsgrundlag på baggrund af en culpanorm. Bevisbyrden herfor er ikke løftet. Ligesom sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at sagsøger overhovedet havde bragt vejen i den stand, som parterne blev enige om ved mødet den 13. januar 2016, jf. bilag 4. Det gøres således gældende, at erstatningsbetingelserne ikke er opfyldt.

I forlængelse heraf gøres det gældende, at sagsøgte 1 på ingen måde kan blive solidarisk ansvarlig sammen med C, ligesom det bestrides, at sagsøgte 1 skulle hæfte for handlinger foretaget af C. En bortforpagter hæfter ikke for sin forpagters handlinger, ligesom en ejer af en mark der støder op til markvejen, ikke har ansvaret for at andre respekterer sagsøgers vejret.

Sagsøger har holdt syn og skøn ved skønsmand Ole Bondrop. Der er i denne forbindelse afgivet 3 skønserklæringer. Overordnet set gøres det som ovenfor gennemgået gældende, at sagsøgte 1 overhovedet ikke har noget erstatningsansvar, hvorfor skønserklæringerne for så vidt er irrelevante for sagsøgte 1. Derudover bemærkes yderligere, at skønsmanden i besvarelsen af spørgsmål 3 i skønrapporten fra 8. maj 2019, anfører at markvejen skønnes at henligge i god stand uden tegn på, at der skulle være pløjet ind i vejen. Desuden anfører skønsmanden videre, at vejen er uden sætninger, hvorfor der skønnes ingen eller begrænset risiko for udskridning af skråningsanlægget som følge af tryk fra køretøjer. Tilsvarende udtaler skønsmanden i besvarelsen af spørgsmål IB, at vejens nuværende forløb samt skråninger skønnes stabile til den forudsatte brug. Idet vejen således sagtens kan bære og er uden udskridninger, kan vejen således uden problemer anvendes af sagsøger. Spørgsmålet om besigtigelsen som beskrevet i bilag 4 er således irrelevant, idet vejen de facto fungerer som sagsøger berettiget kan forvente.

Der er efterfølgende afgivet en skønserklæring af 26. november 2019, hvor skønsmanden i spg. SS 1, er blevet spurgt specifikt til hvad det vil koste at bringe den nord-syd-gående vej i det forløb som gennemgået i bilag 4. Som ovenfor gennemgået er dette dog irrelevant, idet vejen kan bruges i den nuværende tilstand. Derudover bemærkes det, at udgiften der anføres i dette spørgsmål på 28.000 kr. inkl. moms, er den samme udgift som anført i besvarelsen af spørgsmål 2 i den første skønserklæring. Der antages ikke at

være uenighed herom. At vejen kan anvendes som den er, understreger skønsmanden endnu en gang i besvarelsen af spørgsmål SS 4. De øvrige spørgsmål går på etablering af vejrabatter. Dette er dog tillige irrelevant, idet vejen kan bruges som den er.

Endelig er der afgivet en supplerende skønsrapport af 30. maj 2020. Det gøres gældende, at de stillede spørgsmål hviler på urigtige forudsætninger og er forhold der ikke kan lægges til grund i sagen. Således spørger man bl.a. specifikt til en pris på flytning af selve vejkassen, på trods af at skønsmanden i sin tidligere besvarelse har anført at dette ikke er nødvendigt. Derudover spørges der specifikt til, hvad det vil koste at gøre vejen i stand til at håndtere maskiner med en bredde op til 4,25 meter og en vægt på 50 tons. Det gøres i den forbindelse gældende, at sagsøger ikke har løftet bevisbyrden for, at der foreligger et reelt behov for at anvende større landbrugsmaskiner end det vejen er egnet til. Derudover gøres det gældende, at sagsøger ikke kan kræve et vejforløb eller vejstand der ligger ud over forudsætningerne i stiftelsesgrundlaget.

Såfremt retten finder, at der er et reelt behov for større landbrugsmaskiner, og at dette ligger inden for stiftelsesgrundlaget, gøres det gældende, at udvidelsen af vejen/istandsættelse af vejen ligger inden for den vejberettiges vedligeholdelsespligt, og derved en udgift som sagsøger selv må afholde. Dvs. at hvis sagsøger har fået et kvalitativ forøget behov end der tidligere har været, er det sagsøger der skal betale for udvidelse af vejen og hermed vejretten. En sådan opgradering må sagsøger selv stå for og selv bekoste og hænger desuden sammen med sagsøgers vedligeholdelsespligt.

Selvstændig påstand overfor sagsøger:

Ud over ovenstående bemærkninger, har de udarbejdede skønsrapporter, særligt skønsrapporten fra landinspektøren, givet anledning til nedlæggelse af en selvstændig påstand.

Skønsrapporten fra Lars Gorm Andersen fra 14. maj 2019 beskriver i besvarelsen af spørgsmål 2, at den øst/vestgående markvej overskrider skellet til sagsøgte 1's ejendom over en strækning på ca. 130 m meter og med en overskridelse på op til 1 meter.

Denne markvej skal ligge på sagsøgers egen grund som også beskrevet af skønsmanden, hvorfor den uretmæssigt overskrider skellet og ifølge skønsmanden har gjort det siden 2010.

Sagsøger tilpligtes derfor at ændre vejens forløb, således at den igen holder sig inde på sagsøgers egen matrikel.

Selvstændig påstand overfor sagsøgte 2:

Såfremt retten måtte nå frem til, at sagsøgte 1 er helt eller delvis erstatningsansvarlig overfor sagsøger, gøres det gældende, at sagsøgte 2 skal friholde sagsøgte 1 for udgift denne måtte have desangående.

Baggrunden for dette er, at sagsøgte 1 intet culpøst har gjort i sagen, ikke har foretaget nogen ændringer af de pågældende veje, ikke har dyrket nogen dele af jorden ligesom han ikke engang har befundet sig på jorden eller markvejene i årevis. Enhver handling som måtte være erstatningspådragende, er således udført af sagsøgte 2, hvorfor sagsøgte 2 som skadevolder må friholde sagsøgte 1. Der henvises desuden til de samme anbringender som anført overfor sagsøger, jf. ovenfor.

..."

Boet efter B har under hovedforhandlingen den 10. september 2021, gjort gældende, at A's påstand om afvisning ikke tages under påkendelse, idet påstanden først er fremsat under hovedforhandlingen.

C har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

Vedrørende påstand 1:

Sagsøgte 2 har forpagtet den omhandlede markvej af sagsøger 1, og sagsøgte 2 kan – i sin egenskab som forpagter – ikke udøve en ejers beføjelser i henhold til den omhandlede markvej, idet disse beføjelser alene kan udøves af sagsøgte 1.

Vedrørende påstand 2 og påstand 3:

Det gøres gældende, at sagsøgte 2 ikke har beskadiget markvejen, hvilket ej heller er dokumenteret. Tværtimod har skønsmand Ole Bondrup i besvarelsen af spørgsmål 3 i skønsrapporten af 8. maj 2019 anført, at Markvejen skønnes at henligge i god stand, uden tegn på, at der skulle være pløjet ind i vejen. Desuden anfører skønsmanden videre, at vejen er uden sætninger, hvorfor der skønnes ingen eller begrænset risiko for udskridning af skråningsanlægget som følge af tryk fra køretøjer.

Tilsvarende udtaler skønsmanden i besvarelsen af spørgsmål 1B, at vejens nuværende forløb samt skråninger skønnes stabile til den forudsatte brug, idet vejen således sagtens kan bære og er uden udskridninger, kan vejen således uden problemer anvendes af sagsøgeren. Spørgsmålet om besigtigelsen, som beskrevet i bilag 4, er således irrelevant, idet vejen de facto fungerer som sagsøgeren berettiget kan forvente.

Vedrørende sagsøgte 1's selvstændige påstand:

Overfor denne påstand gøres det gældende, at sagsøgte 2 ikke har udøvet culpøse forhold, og i det omfang, sagsøgte 1 måtte blive dømt i forhold til

sagsøgeren i henhold til den mellem sagsøgeren og sagsøgte 1 indgåede aftale, har dette ikke retskraft overfor sagsøgte 2, der ikke har tiltrådt aftalen.

..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Påstand 1

Boet efter B har over for den af A fremsatte påstand 1 tages bekræftende til genmæle, og der afsiges derfor for så vidt angår Boet efter B dom i overensstemmelse med fremsatte påstand.

C har alene været forpagter af landbrugsjorden på matrikel nr. aa, og forpagtningsaftalen er i dag ophørt. Da C således ikke har rådighed over den jord, som rød vej ligger på, frifindes han for påstand 1.

Påstand 2

Den 13. januar 2016 aftalte B og A, at A skulle istandsætte rød vej og afholde alle udgifter hertil. Det blev i den forbindelse aftalt, at A langs vejen kunne etablere en skråning, som nogle steder kunne gå op til ½ meter længere ud i marken på matr.nr. aa, end skråningen på daværende tidspunkt gjorde.

Det fremgår af oplysningerne i sagen – herunder af forklaringerne – at A i sommeren 2016 placerede nogle store betonstykker langs vejen, men at han herud over ikke har udført andet arbejde vedrørende den skråning, som det var aftalt, at han kunne etablere. Skønsmand Ole Bondrup har forklaret, at betonstykkerne ikke var egnet til at bygge en skråning med, og at der i øvrigt ikke var noget, der indikerede, at rød vej er begyndt at skride eller var overbelastet. Under disse omstændigheder har A ikke godtgjort, at B eller C har forvoldt skade på rød vej, herunder har ødelagt relevant istandsættelsesarbejde udført af A.

Boet efter B og C frifindes derfor for den betalingspåstand, som A har fremsat i påstand 2.

Påstand 3

Grøn vej ligger i det væsentligste på A's jord, og langs vejens sydside ligger matr. aa, som ejes af boet efter B. Efter det oplyste benyttes grøn vej alene som adgangsvej til A's marker.

Det fremgår af Lars Gorm Andersens skønserklæring, at det på ældre luftfotos ses, at grøn vej har haft et lige forløb parrallet med skellet langs matr.nr. aa. Af skønserklæringen fremgår endvidere, at vejens forløb i 2010 ændrede sig

således, at sydsiden af vejen blev flyttet mod syd, og at der formentligt blev kørt fyldt på vejen umiddelbart før luftfotoet fra 2010 blev optaget. Endelig fremgår det af skønserklæringen, at vejens overskridelse af skel sker på en strækning på ca. 130 meter, og at den maksimale overskridelse er 1 meter.

Der ikke oplysninger i sagen, som indikerer, at B eller C på noget tidspunkt har pløjet ind over skel eller på anden måde har beskadiget den del af grøn vej, som ligger på A's jord. Samtidig foreligger der ikke oplysninger om, at B på noget tidspunkt har accepteret, at A udvidede grøn vej ind over skel til matr. nr. aa. Derfor frifindes boet efter B og C for den betalingspåstand, som A har fremsat i påstand 3.

Sagsøgte 1, boet efter B, 's selvstændige påstand over for sagsøgeren, A

Da den af A fremsatte påstand om afvisning angår rettens kompetence, kan retten tage stilling til påstanden, selvom påstanden først blev fremsat under hovedforhandlingen.

Det fremgår af udstykningslovens § 38, at der kan ikke anlægges retssag om skels beliggenhed, herunder som følge af hævds erhvervelse, før der er afholdt en skelforretning. Da der i nærværende sag ikke er afholdt en skelforretning, afviser retten derfor den selvstændige påstand, som boet efter B, har fremsat over for A.

Sagsøgte 1, boet efter B, 's selvstændige påstand over for sagsøgte 2, C

Allerede fordi at boet efter B ikke er blevet pålagt at betale noget beløb til A, frifindes C over for den selvstændige påstand, som boet efter B har fremsat overfor ham.

Sagsomkostninger

C har vundet sagen over for A, og boet efter B har i det væsentligste vundet sagen over for A. Retten bemærker i den forbindelse, at det ved fastsættelsen af sagsomkostningerne skal tillægges betydning, at der mellem B og A reelt aldrig har været en tvist om påstand 1, og at boet B på et tidligt tidspunkt tog bekræftende til genmæle over for denne påstand. A skal derfor betale delvise sagsomkostninger til boet efter B og sagsomkostninger til C. Boet efter B og C har sagsportalen begge oplyst, at de ikke er momsregistreret.

Sagens værdi var frem til hovedforhandlingen opgjort til 155.000 kr. Sagen har haft et langstrakt forløb, og der blev under sagen indhentet flere syn- og skønserklæringer. Under disse omstændigheder skal A betale 52.567,40 kr. i sagsomkostninger til boet efter B og 72.481,25 kr. i sagsomkostninger til C.

Sagsomkostningerne til boet efter B dækker passende advokatomkostninger inkl. moms med 45.000 kr., og udgifter til dækning af afholdte udgifter til skønsmand med 7.567,40 kr.

Sagsomkostningerne til C dækker passende advokatomkostninger inkl. moms med 50.000 kr., og udgifter til dækning af afholdte udgifter til skønsmand med 22.481,25 kr.

Selvom C er blevet frifundet den selvstændige påstand, som boet efter B havde fremsat, finder retten efter en samlet vurdering af sagens forløb og karakter ikke grundlag for at pålægge boet efter B at betale sagsomkostninger til C.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte 1, Boet efter B, skal anerkende, at sagsøgeren, A, har vejret ad den markvej, der er udlagt på matr.nr. aa, og som forløber i nord/sydgående retning mellem matr.nr. bb og matr.nr. aa, i overensstemmelse med parternes aftale under mødet den 13. januar 2016, jfr. referat af mødet, bilag 4 (Rød vej, jfr. bilag C til landinspektør Lars Gorm Andersens erklæring af 14. maj 2019).

Sagsøgte 1, Boet efter B, frifindes for påstand 2 og 3.

Sagsøgte 2, C, frifindes for påstand 1, 2 og 3.

Den selvstændige påstand, som sagsøgte 1, Boet efter B, har fremsat over for sagsøgeren, A, afvises.

Sagsøgte 2, C, frifindes for den selvstændige påstand, som sagsøgte 1, Boet efter B, har fremsat over for ham.

Sagsøgeren, A, skal inden 14 dage betale 52.567,40 kr. i sagsomkostninger til sagsøgte 1, boet efter B.

Sagsøgeren, A, skal inden 14 dage betale 72.481,25 kr. i sagsomkostninger til sagsøgte 2, C.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 14. november 2022

Sag BS-40639/2021-VLR
(5. afdeling)

A
(advokat Jes Weyhe Grønbæk)

mod

E
(advokat Anders Tourlin Kolte ved advokat Jacob Gleie) og

C
(advokat Jens Egsgaard)

Retten i Randers har den 8. oktober 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS8667/2018-RAN).

Landsdommerne Marie Kathrine Nielsen, Stig Glent-Madsen og Jette Uhrenholt (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1

De indstævnte, E og C, dømmes in solidum, subsidiært hver for sig til at betale omkostningerne 28.000 kr. ved at genetablere markvejen, beliggende på matr.nr. aa, og som løber i nord/sydgående retning langs matr.nr. bb, og matr.nr. aa, i overensstemmelse med parternes aftale under mødet den 13. januar 2016, jf. referat af mødet, bilag 4 (Rød vej).

Påstand 2

E og C dømmes in solidum, subsidiært hver for sig til at betale omkostningerne 108.000 kr., ved at genetablere markvejen på matr.nr. cc, (Grøn vej).

E, har påstået stadfæstelse.

E har overfor C nedlagt påstand om, at han skal friholde hende for ethvert beløb, inklusive renter og sagsomkostninger, som hun måtte blive idømt at betale til A.

C, har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Den 10. marts 2022 meddelte advokat Jacob Gleie, at boet efter B var afsluttet, og at arving E indtræder i sagen.

Den 29. marts 2022 har skønsmand Ole Bondrop afgivet en supplerende erklæring.

Under landsrettens behandling er der fremlagt notat af 11. november 2015 fra Favrskov Kommune.

Ejendommen matr.nr. cc, blev den 1. januar 2022 overdraget fra A til F. Det er mellem disse parter aftalt, at A færdiggør den verserende sag.

Forklaringer

C, A og skønsmand Ole Bondrup har afgivet supplerende forklaring. Ingeniør Mette Tribler, skønsmand Lars Gorm Andersen og advokat G har endvidere afgivet forklaring.

C har forklaret, at han i mail af 2. marts 2017 tilkendegav, at en grøn bevoksning ikke kunne gro i murbrokker. Der kan ikke alene bruges murbrokker til en vej.

Han drøftede forholdene ved rød og grøn vej med B. Det startede, da A placerede kampesten på B's ejendom.

B og han flyttede kampesten fra marken. De var lagt ud, fordi A forsøgte at genere B. A fyldte kun på vejen ind mod B's mark, og det betød, at vejen flyttede sig ind over B's mark. På matrikelkortet kunne man se, hvordan vejen krummede og flyttede sig. På situationsplan med luftfoto fra 2018, kan man se, at vejen overskrider skel.

Han blev ikke orienteret om mødet med kommunen.

A har forklaret, at han ikke tidligere havde konflikter med B. Han har ikke lagt kampesten ud på marken, men kun på skrænten. I 1990'erne udlagde han SF-sten. Han har vedligeholdt vejen mod begge sider, så den var 4,5 m bred. Grøn vej er 320 m, og rød vej er 225 m. Kampesten blev udlagt i sommeren 2015 for at sikre mod, at vejen blev mere beskadiget. Der var tale om kampesten for 15.000-18.000 kr. De blev ikke lagt ned på marken, men alene på kanten. Der var 40-50 cm ned til den tidligere forpagters korn.

Han blev chikaneret, og han har derfor ikke fuldendt arbejdet med at lægge betonbrokker langs rød vej. Materialerne forsvinder, når han kører dem på. Han husker ikke, hvornår det skete sidste gang. Han har ikke snakket med den nye ejer eller forpagter. Han har ikke istandsat nogen af vejene.

Den 4. juli 2016 blev han ringet op af G, som sagde, at han efter samtale med B nok skulle få styr på det. Den 10. juli 2016 skrev han til Klaus, men han fik ikke svar. Han lagde brokkerne tilbage på skråningen. Da han kom hjem fra ferie, så han, at murbrokkerne nu var smidt ind på hans mark. Han tog igen kontakt til Klaus, som sørgede for, at brokkerne blev lagt tilbage. Senere konstaterede han, at brokkerne var kørt væk, og at der var pløjet ind i skråningen.

Når han kører med store landbrugsmaskiner, der har en belastning på 50 t, er det vigtigt, at vejen er stabil. Han er tvunget til at køre ind på sin egen mark.

Græs holder på skråningen. B sprøjtede med Roundup, så forpagteren kunne pløje jorden ind i selve vejen.

Betonbrokkerne er nedbrud fra en af hans egne ejendomme.

Ingeniør Mette Tribler har forklaret, at hun er uddannet ingeniør. Hun har arbejdet for Favrskov Kommune med trafik og veje. Hun har udarbejdet notatet af 20. november 2015. Af notatet fremgår, at der fra bunden af skråningen til det dyrkede areal var ½-1 m. Hun husker ikke de konkrete omstændigheder, men hun skrev, at skråningen ville skride, hvis der blev kørt med tunge maskiner i det oprindelige hjulspor, da der var pløjet helt tæt på.

Under mødet den 13. januar 2016 orienterede hun om reglerne, herunder om hvad en kendelse ville betyde. Parterne var indstillet på selv at udføre arbejdet. Der var ikke interesse i et egentligt vejsyn. Hun tog ikke stilling til vejens stand. Problemet kunne løses på mange måder, og man kunne f.eks. køre længere inde. Bunden af skråningen skulle som anført i referatet være 0,9 m ude i marken.

Som hun husker det, var der enighed om, at A skulle afholde udgifterne til vejen, da han var den eneste, som brugte den.

Hun besigtigede markvejen igen den 27. oktober 2017. Hun husker ikke, om en del af skråningen var væk, men der var pløjet tættere på end aftalt, og man var begyndt at pløje kanten af vejen. Hun tror ikke, at vejen var renoveret kort forinden.

Skønsmand Ole Bondrup har forklaret, at referatet fra mødet afholdt den 13. januar 2016 alene beskriver en renovering af skråningen. Det er det, som han tager udgangspunkt i ved besvarelsen af spørgsmål 1, 2 og SS 9. Hvis vejen skal rettes ud og tættere på mastefundamentet, vil udgiften være mere end 28.000 kr. Hjulsporene ligger omkring 1 m inde, og han vurderer, at hvis man følger notatet fra Favrskov Kommune, skal man bygge lidt på skråningen, da der i notatet står, at skråningen skal flyttes længere ud i marken. Hvis man lader vejen ligge og opbygger skråningen, så giver det en øget stabilitet. For de anførte 47.000 kr. kan man udføre arbejdet, så hjulsporet kan flyttes.

Af de fremlagte billeder kan man se, at der er en udvikling, da der senere er pløjet tættere på mastefundamentet. Skrænten forekommer også stejlere.

I svaret på spørgsmål SS 6 har han skrevet, at grøn vej ikke længere vil være egnet til kørsel med landbrugsmaskiner med sporbredde op til 4,25 m. Ved genbesigtigelsen af markvejene var der pløjet mere af, så det var ikke muligt at holde sig inden for vejen.

Bredden kan opnås ved at bygge på vejen til en af vejens to sider. Man kan sagtens bruge knust beton til opbygning af vejene.

Skønsmand Lars Gorm Andersen har forklaret, at han ikke har lavet skelforretning. Han har efter bedste skøn fastlagt skellet, hvilket vil være tilstrækkeligt, hvis parterne er enige i fastlæggelsen. Normalt vil man tage udgangspunkt i rette linjer. Af en forstørrelse af to luftfotos fra henholdsvis 2008 og 2010 kan man se, at vejen er udvidet en smule ind over B's ejendom. Det ser ud som om, at man i perioden fra 2008 til 2010 har fyldt mere vejmateriale på ind mod B's ejendom. Vejen ser ud som om, at den bliver rykket en smule mere mod syd.

Advokat G har forklaret, at hans hustru er nabo til A, som han har kendt i mange år. Han deltog i besigtigelsen i januar 2016. B var 93 år i 2016. B rettede henvendelse til vidnet for at få hans bistand i forbindelse med en klage fra A. B var ikke klient, men vidnet ønskede at hjælpe et gammelt familiemedlem.

A skulle sikre skrænten, og det står i mødereferatet. I sommeren 2016 blev vidnet kontaktet af B, der fortalte, at C klagede over byggeaffald, som lå inde på B's jord. A opsøgte vidnet efterfølgende og i fællesskab besigtigede de markvejen, hvor de kunne se, at der var byggematerialer inde på As ejendom. Efter nogen drøftelser indvilgede vidnet i at få fjernet materialerne og betale herfor. Han betalte omkring 3.000 kr. for arbejdet. Han sagde ikke noget til B for at skåne ham. Han forsøgte at medvirke til, at der ikke kom yderligere konflikt.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Der var gennem en længere periode uenighed om, hvorvidt A uretmæssigt udvidede vejene ind over B's markareal, og om hvorvidt B's forpagter pløjede ind på markvejene.

C har bestridt, at han har pløjet ind i skrænten til vejen, og han har forklaret, at han kun pløjede dertil, hvor der hele tiden havde været pløjet.

Skønsmand Lars Gorm Andersen har forklaret, at det efter luftfotos ser ud som om, at der i perioden fra 2008 til 2010 er fyldt mere vejmateriale på ind mod B's ejendom, og at vejen ser ud som om, at den er rykket en smule mere mod syd.

Efter det oven for anførte findes det ikke at kunne tillægges afgørende betydning, at det efter forklaringerne og de fremlagte billeder må lægges til grund, at der fra B's mark er pløjet tættere på markvejene.

Herefter og efter den øvrige bevisførelse for landsretten har A ikke bevist, at B og/eller C har beskadiget eller ødelagt de to omhandlede markveje ved at pløje ind i dem eller i øvrigt har ødelagt allerede foretaget istandsættelse. A har derfor ikke krav på erstatning.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

Efter sagens udfald skal A i sagsomkostninger for landsretten betale 35.000 kr. til E og 35.000 kr. til C. Beløbene er til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbene til advokat taget hensyn

til sagens omfang og forløb, herunder at der også for landsretten er stillet supplerende spørgsmål til skønsmanden.

Efter omstændighederne er der ikke grundlag for at pålægge E at betale sagsomkostninger i anledningen af, at hun over for C har nedlagt en friholdelsespåstand.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A inden 14 dage betale 35.000 kr. til E og 35.000 kr. til C. Beløbene forrentes efter rentelovens § 8 a.